

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Dalilou Marečkovou v právní věci žalobkyně **M. S.**, nar. x, státní příslušnost Ukrajina, zastoupené zákonnou zástupkyní I. S., nar. x, obě t. č. x, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, poštovní schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2013, č. j. OAM-226/LE-LE05-K01-2013,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím ze dne 7. 10. 2013, č. j. OAM-226/LE-LE05-K01-2013, rozhodl žalovaný podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“), o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni.

Toto rozhodnutí napadla žalobkyně (zastoupená zákonnou zástupkyní – matkou) žalobou, v níž uvedla, že se žalovaný dostatečně nezabýval otázkou možného nucení žalobkyně ze strany jejího dědečka k praktikování jeho víry, neboť tyto problémy měla již matka žalobkyně. Z těchto důvodů navrhla, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že matka žalobkyně je zletilá a má možnost žít se žalobkyní na Ukrajině na odlišném místě, než její otec, čímž možným dalším problémům předejde. S ohledem na uvedené navrhl zamítnutí žaloby.

Z napadeného rozhodnutí soud zjistil, že žalovaný v jeho odůvodnění uvedl, že tvrzení matky žalobkyně o potížích se svým otcem nesvědčí o pronásledování z azylově relevantních důvodů, nýbrž pouze o tom, že se v případě návratu na Ukrajinu nemůže vrátit do místa svého původního bydliště – tj. do otcova domu. Rovněž uvedl, že v případě problémů se matka žalobkyně může obrátit na příslušné orgány země původu.

Z výpovědi matky žalobkyně ze dne 5. 8. 2013 soud zjistil, že jmenovaná jako důvod žádosti nezletilé žalobkyně označila snahu zajistit jí důstojný život, kvalitní vzdělání, ale také zdravotní péči. Dále uvedla, že se ani ona, ani otec nezletilé žalobkyně (její druh), vlastně ani nemají kam vrátit.

Součástí správního spisu jsou rovněž podklady k žádosti o mezinárodní ochranu, kterou uplatnila matka nezletilé žalobkyně i za sestru žalobkyně. Z výpovědi matky ze dne 24. 8. 2012, jakož i z pohovoru ze dne 29. 8. 2012 a 5. 8. 2013 vyplývá, že matka přicestovala do České republiky spolu se sestrou nezletilé žalobkyně v červenci roku 2012. Matka je rozvedená, její matka v roce 2005 zemřela, žije pouze otec matky. Matka by zde s dcerou ráda žila a pracovala. Na Ukrajině se jí nelíbí, podle jejího názoru se všichni starají jen o peníze a ani policie nedokáže ochránit před zloději či násilníky (což si sama ověřila, když byla okradena v restauraci, kde pracovala). V České republice má kmotru, líbí se jí tady život. Má za to, že by se zde mohla její dcera rozvíjet, protože tu je více možností. Matka žalobkyně se nechce stále na Ukrajinu vracet a žádat o vízum. Na Ukrajině se také bojí. Její otec je náboženský fanatik. Je příslušníkem sekty, a když hlídal dceru, tak jí vyprávěl sektářské věci. Dcera pak plakala a otec jí řekl, že ji jinak hlídat nebude. Matka žalobkyně několikrát s dcerou z bytu odešla, otec je vyháněl. Zdravotní stav matky žalobkyně je dobrý, ale dcera má problémy, trpí na „tiky“ hlavou. Léčila se, ale nebyl zjištěn důvod. Pravděpodobná verze je špatný přístup kyslíku do mozku, případně nervové problémy. Matka žalobkyně přeložila lékařské zprávy v rodném jazyce. Ve vlastnoručně psaných důvodech potvrdila, že žádá o azyl, protože zde chce i s dcerou žít. Chtěla by žít v demokratické zemi, kde myslí na lidi a starají se o ně. Kde může dceři zajistit důstojné bydlení a vzdělání. Kde se hájí práva člověka. Nechce jen přežívat. Chce dát dceři to nejlepší, což podle jejího názoru může jen zde, nikoli na Ukrajině, kde není dodržován zákon a kde vládne mafie. Tam se podle jejího názoru člověk bojí o život, zdraví a celou budoucnost. Do protokolu o pohovoru matka žalobkyně výše uvedené důvody potvrdila. Upřesnila, že žila v Čerkasech na Ukrajině, po ukončení devítiletky studovala tři roky na umělecké škole (profesi keramička, dekoratér). Pak pracovala v Čerkasech. Nejprve (asi půl roku) jako kurýr v nakladatelství, pak (asi rok) jako sekretářka. V roce 2001 ze zaměstnání odešla s matkou a sestrou pracovat do Moskvy, měla malý plat. V Moskvě žila u příbuzných matky, zaměstnali ji v jejich stánku na tržišti. Tam se seznámila s budoucím manželem. Po návratu se odstěhovala k němu do Kyjeva a několik měsíců nepracovala. Pak pracovala několik měsíců (asi pět) jako číšnice v restauraci. Tehdy ji po cestě z práce domů okradli. Práci ukončila a byla na tom psychicky dost špatně, proto nějakou dobu nepracovala. Následně až do roku 2003 pracovala v obchodě, kde třídila zboží a zajišťovala rozvoz do provozoven. Pak otěhotněla a přestala pracovat. Dne 22. 4. 2004 se vdávala, dcera se narodila 7. 8. 2004. Žili v Kyjevě a matka žalobkyně asi šest let nepracovala. Na podzim roku 2010 odešla od manžela a vrátila se do Čerkas, kde pracovala jako prodáváčka obuvi. V roce 2011 se rozvedla, pracovala různě, aby uživila sebe a dceru. Potřebovala práci, která by končila dříve, aby mohla pečovat o dceru, roznášela letáky. Měla málo peněz, a proto nemohla dceru nechávat družině. Bývalý manžel má novou rodinu, o dceru moc nestojí, dal jí souhlas s odjezdem do zahraničí. V srpnu 2011 a v březnu 2012 přijela ke kmotře do České republiky na cestovní vízum, sama bez dcery, která chodila do

školy. Dcera ukončila první třídu a matka žalobkyně začala vyřizovat víza; obě počkaly na vyřízení a odjely. Na Ukrajinu se vrátit nechce, nevěří ani tamní policii, která jí nepomohla, ani když byla okradená, přitom je jí známo, jak vysoká je tam kriminalita. Nechce, aby její dcera vyrůstala v takové zemi, naopak chce, aby vyrůstala v demokratické zemi, kde se nebude denně setkávat s problémy a nespravedlnostmi, aniž by proti tomu mohla něco dělat. Kmotra je pro matku žalobkyně velmi blízká, nahradila jí zemřelou matku, s níž se přátelila. Pomáhala žalobkyním již dříve; do České republiky se provdala za Čecha. Před odjezdem z Ukrajiny nechala svou dceru vyšetřit. Zjistilo se, že má nedostatečné prokrvení mozku, což se projevuje tikem v obličeji (mrkáním očí, kýváním hlavou), nijak to nesouvisí s inteligencí. Dcera se léčila – dostávala léky a injekce (viz předložená lékařská zpráva). Poprvé se u ní příznaky objevily v prosinci roku 2011, tehdy se domnívala, že to dělá schválně, že něco opakuje po ostatních dětech. Před odjezdem z vlasti žila se svým otcem a jeho novou ženou. Sestra žila sice ve stejném městě, ale jinde. Otec „zpracovával“ matku žalobkyně pro svou víru. Jeho manželka je litovala, ale nemohla nic dělat. Otec je moc tvrdý a nedá se mu odporovat. Byt sice patří nejen jemu, ale i matce a sestře žalobkyně a rovněž tetě žalobkyně, ale omezit otce v jeho právu by mohl jen soud, který je finančně náročný, zdlouhavý a složitý. Matka žalobkyně by se ráda s otcem domluvila, aby žili v klidu, ale on je spokojený, když může vedle sebe někoho „drilovat“, také jej poučovat a přikazovat mu. Sam očekává, že bude poslouchán bez odmlouvání. Jeho současné manželky je matce žalobkyně líto. V době, kdy žila její matka, byl již otec vyznavačem sekty. Bil obě dcery i manželku, která se sice obrátila na policii, ale nebyla úspěšná. Otce policie sice na tři dny zajistila, ale pak byl propuštěn. Nakonec kvůli němu odešly z bytu, ale vrátily se, protože neměly kde být a otec sliboval, že se to změní, což se nestalo. Policie u nich zasahovala několikrát. Podle slov matky žalobkyně dokonce policisti matce nabízeli, že když jim zaplatí, že zajistí, aby „zmizel“. To matka nepřipustila, ale když umírala, otec nad ní stál a pořád ji poučoval a kázal (co se má a nemá). Vyčítal jí, že ho neposlouchá, a že to má za to, že není pokorná. Podle matky nezletilé žalobkyně je její otec úplný blázen.

Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Jedinou námitkou nezletilé žalobkyně je tvrzení, že se žalovaný dostatečně nezabýval potížemi matky nezletilé (s jejím otcem), neboť dědeček nezletilé žalobkyně je ovlivněn v jednání svou příslušností k náboženské sektě Adventistů sedmého dne. Soud dospěl k závěru, že tato námitka není důvodná.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Za pronásledování zákon o azylu podle ustanovení § 2 odst. 7 považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud

lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Obtížemi matky nezletilé s jejím otcem se zdejší soud již zabýval v řízení sp. zn. 49 Az 20/2012, kde uvedl, že „*S ohledem na výše uvedené soud neshledal tuto námitku důvodnou, zejména pokud žalobkyně ad a) ve výpovědích sama potvrdila, že ve vlasti neměla žádné potíže se státními orgány. Pokud poukazovala na chování svého otce, který rád své okolí „driluje“, poučuje a přikazuje mu, pak soud sdílí názor žalovaného, že se jedná v podstatě o soukromé (rodinné) problémy, které nenaplnují výše uvedenou definici pronásledování ve smyslu zákona o azylu. V této souvislosti nehraje roli ani skutečnost, že otec žalobkyně ad a) je stoupencem sekty, dokonce snad náboženský fanatik. Soud nemohl přehlédnout, že žalobkyně o pomoc tamní policii, či její nadřízené orgány, vůbec nepožádaly, což za situace, kdy policie již proti jmenovanému opakovaně zasahovala (v době, kdy ještě žila jeho první manželka), nenasvědčuje tomu, že by tamní orgány nebyly schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Navíc se žalobkyně (coby spolumatelky bytu) mohly obrátit se žalobou na příslušný soud, neboť jen tak si mohou zajistit bydlení, což však neučinily. Otázka finanční náročnosti či zdlouhavosti a složitosti soudního procesu, tak není pro vyřešení problému rozhodná. V souvislosti s touto námitkou soud neshledal ani porušení ustanovení s. ř. “. Soud nevidí důvodu se od výše uvedeného závěru odchýlit, současně dodává, že se žalovaný uvedenou otázkou zabýval dostatečně, když v napadeném rozhodnutí uzavřel, že tyto potíže svědčí pouze závěru, že se matka nezletilé žalobkyně nemůže vrátit do místa svého původního bydliště. Tento závěr sdílí krajský soud i v současně posuzované věci, protože v řízení nevyšly najevo žádné nové indicie svědčící např. pro to, že by dědeček žalobkyně svou dceru a vnučku pronásledoval i mimo místo svého bydliště.*

Vzhledem ke skutečnosti, že od vydání napadeného rozhodnutí došlo na Ukrajině k zásadním společenským změnám, zabýval se soud nad rámec žalobních bodů i touto problematikou. Ohledně dalšího vývoje na Ukrajině soud uvádí, že je namístě aplikovat zásadu *non-refoulement* pokud „*by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmu v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, či známých obecně. Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. (...) Ve věcech mezinárodní ochrany totiž existují mezinárodní závazky, které je třeba respektovat (...). Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*“ (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, čj. 7 Azs 79/2009 – 84, publikované pod č. 2288/2011 Sb. NSS).

Zdejší soud je tedy při obecné známosti aktuální vnitřní bezpečnostní situace na Ukrajině povinen vyhodnotit, zda jsou dány důvody pro neaplikování ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., tedy zda má přihlížet i ke skutečnostem relevantním pro možné udělení doplňkové ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. K této problematice NSS v rozsudku ze dne 22. 4. 2011, čj. 5 Azs 3/2011 – 131 uvedl, že „*[k]rajský*

soud je povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady non-refoulement a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu. (...) Dostatečné záruky pro respektování zásady non-refoulement budou dány v případě, že bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) a že tato nová žádost bude přípustná (§ 10a zákona o azylu).“

Vzhledem k obecně známé aktuální bezpečnostní situaci v zemi původu žalobkyně (alespoň v některých částech), není důvodu pochybovat o tom, že se jedná o skutečnost, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž žalobkyně ji, objektivně vzato, nemohla uplatnit již v předchozím řízení před žalovaným.

Žalobkyni nicméně nic nebrání v tom, aby neprodleně poté, co obdrží tento rozsudek zdejšího soudu, učinila u příslušného útvaru cizinecké policie nebo v přijímacím středisku (viz § 3a zákona o azylu) prohlášení o mezinárodní ochraně. Za této situace bude žalovaný povinen umožnit jí, v souladu s § 10 zákona o azylu, podat novou žádost o mezinárodní ochranu (novelou zákona o azylu, provedenou zákonem č. 379/2007 Sb., byla z § 10 zákona o azylu vypuštěna dvouletá lhůta, před jejímž uplynutím nebylo možné opakovaně žádat o mezinárodní ochranu). Pokud žalobkyně podá novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou bude opírat o změnu bezpečnostní situace v zemi původu, která vyšla najevo v nynějším řízení před krajským soudem, bude žalovaný povinen posoudit tuto žádost jako přípustnou minimálně v rozsahu takového tvrzení, a to právě z důvodu existence mezinárodního závazku *non-refoulement*, který musí být respektován.

Lze tak uzavřít, že ač v dané věci existují z hlediska mezinárodní ochrany nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před žalovaným zohledněny (neboť se v té době ještě nestaly), má žalobkyně dostatečné právní záruky pro to, že mohou být dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení, pokud takové řízení vyvolá. Případné nové rozhodnutí o takové žádosti by pak podléhalo soudnímu přezkumu.

Pouze pro úplnost lze dodat, že i kdyby žalobkyně novou žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodala, není možné v případě, že by existovaly důvody znemožňující vycestování, realizovat její správní vyhoštění na základě stávajícího rozhodnutí o vyhoštění. Takový postup by byl totiž v rozporu s § 120a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců), dle něhož vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, policie vydá nové rozhodnutí ve věci (§ 101 správního řádu), po vyžádání nového závazného stanoviska žalovaného podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Případně nově vydané rozhodnutí o vyhoštění žalobkyně by bylo (po vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení) taktéž možné napadnout správní žalobou. Pokud by žalovaný v závazném stanovisku dospěl k závěru, že

vycestování žalobkyně není možné, byla by poté policie povinna žalobkyni podle § 33 odst. 3 zákona o pobytu cizinců vydat vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území.

Žalobkyně se svými námitkami neuspěla. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť neměla ve věci úspěch; žalovanému správnímu orgán pak náhrada nákladů nepřísluší.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 23. září 2015

JUDr. Dalila Marečková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost:
Božena Kouřimová

Rozsudek byl vyhlášen dne 23. 9. 2015 (§ 49 odst. 11, § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).